ZAMAN 30 NİSAN 2005 CUMARTESİ SAYI: 125 ZAMAN'LA BİRLİKTE SATILIR www.zaman.com.tr/ailem

ailem

'nur'lu hayatlar

KISA KISA

مَا تَحْتَ ظِلِّ السَّمَاءِ مِنْ إِلَهٍ يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللهِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللهِ مِنْ هَوًى مُتَّبَعٍ

Mâ tahte zılli's-semâi min ilâhin yu'bedu min dûnillâhi a'zamu indellâhi min heven müttebain

Gök kubbe altında, Allah katında nefisten daha kötü bir sahte tanrıya ibadet edilmemiştir.(Heysemi, Mecmau'z-Zevâid, 1/188)

İbadet, takva, günahları terk

İmâm-ı Rabbânî Hazretleri'nin oğlu, Muhammed Ma'sûm Hazretleri buyurdu ki: "Allahü Teâlâ, insanları başıboş bırakmadı. Her istediklerini yapmaya izin vermedi. Nefslerinin arzûlarına tâbi olmalarını, böylece felâketlere sürüklenmelerini dilemedi. Rahat ve huzûr içinde yaşamaları ve sonsuz saâdete kavuşmaları için lâzım olan faydalı şeyleri yapmalarını emretti. Zararlı şeyleri yapmalarını yasak etti. Saâdete kavuşmak isteyen, dine uymaya mecburdur. Nefsinin dine uymayan arzûlarını terk etmesi lâzımdır. Dine uymazsa, sahibinin, Yaratan'ının gadabına, azâbına uğrar. Dine uyan kul, mes'ût ve rahat olur. Sahibi onu sever. Dünya ziraat yeridir. Tarlayı ekmeyip, tohumları yiyerek zevk ve safâ süren, mahsûl almaktan mahrûm kalacağı gibi, dünya hayatını, geçici zevklerle, nefsin arzûlarını yapmakla geçiren de, ebedî nîmetlerden, sonsuz zevklerden mahrûm olur. Bu hâl, aklı başında olanın kabûl edeceği bir şey değildir. Sonsuz lezzetleri kaçırmaya sebep olan geçici ve zararlı lezzetleri tercîh etmez. Dine uymak için, evvelâ ehl-i sünnet âlimlerinin, Kur'ân-ı Kerîm'den ve hadîs-i şerîflerden anlayıp bildirdikleri akâide uygun îmân etmek, sonra haram ve yasak edilmiş olanları öğrenip bunlardan sakınmak, daha sonra da yapması emrolunan farzları öğrenip yapmak lâzımdır. Bunları yapmaya 'ibâdet etmek' denir. Haramlardan sakınmaya da takvâ denir..."

Yıl, hızır ve kasım günlerinden oluşur

Bir sene; hızır günleri (yeşil mevsim) ve kasım günleri olmak üzere ikiye ayrılır. Mayıs ayının 6'sında hızır günleri ile yaz başlar ve 186 gün sürerek 7 Kasım'da sona erer. Kasım günleri de, kasım ayının 8'inde başlar, şubat ayının 29 çektiği yıllarda 180 gün, diğer yıllarda ise 179 gün sürer ve 5 Mayıs'ta sona erer. Hızır günleri yaz devresini, kasım günleri de kış devresini gösterir.

Cehennem azabında kalmamak için, imân edip şirkten korunmak; büyük günahlardan, küçük günahları tekrar tekrar işlemekten kaçınmak gerekir.

Çocuklara sempatik yaklaşmak için kullandığımız sözcükler onların zihin dünyalarında olumsuz imajların oluşmasına yol açabilir.

Çocuklara "Allah baba kızar!" demeyin

Bazı insanlar, çocuklarını korkutmak için; "Öyle yapma, yoksa Allah baba kızar!" şeklinde ifadeler kullanabiliyorlar. Hıristiyanların teslis inancına göre, üç tane tanrı vardır. Bunlardan birisine de 'Baba Allah' diyorlar. Hıristiyan romanları ve filmlerinin tesiri altında kalan, dini eğitim açısından yeterli durumda olmayan bazı insanlar, bilmeden böyle konuşuyorlar. Cenab-ı Hak, Kur'an'da *"Kendisinin doğmadığını ve doğurmadığını" (İhlas Sûresi)* bildirmektedir. Bu tarz tehlikeli sözlerden kaçınmak gerekir. Çocuğa şirinlik yapacağız derken, durduk yere küfre girmiş oluruz.

KISA KISA

اللهم اجمع شملنا أمة محمد اللهم ألف بيننا أمة محمد

Allâhümme'cma' şemlenâ ümmete Muhammedin, Allâhümme ellif beynenâ ümmete Muhammedin

Allah'ım! Ümmet-i Muhammed olarak bizi birliğe erdir! Allah'ım! Ümmet-i Muhammed olarak kalblerimizi birbirimize ısındır.

Îmân, Âmentü'de bildirilen 6 esasa inanmaktır

Hadîs-i şerîfte şöyle buyuruluyor: "Îmân, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe, ölüme ve öldükten sonra dirilmeye, cennet'e, cehenneme, hesâba, mîzâna, kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmaktır." Bunları kalb ile tasdik etmek şarttır. Îmânın kuvvetli olmasının alâmetleri çoktur. Bu husustaki hadîs-i şerîflerden birkaçı şöyledir: "İyilik edince sevinen, günah işleyince üzülen îmânlı demektir." "Kalbde îmânı olan Allahü Teâlâ'yı sever." "Îmân çıplaktır. Elbisesi takvâ, süsü hayâ, sermâyesi fıkıh, meyvesi ameldir." "Müminlerin îmân bakımından en kuvvetli olanı, güzel ahlâka sahip olanıdır. Yanlarına herkes kolayca yaklaşır, geleni gideni çok olur. Herkesle iyi geçinir. Kim etrafı ile iyi geçinemiyorsa, onda hayır yoktur." "Kişinin nerede olursa olsun, Allah'ı (cc) unutmaması, îmânının kuvvetli olduğunu gösterir." "Şu üç şey kimde bulunursa, îmânın tadını bulur: Allah ve Resûlü'nü her şeyden çok seviyorsa, bir kimseyi yalnız Allah rızâsı için seviyorsa, küfre düşmekten ateşe düşmek kadar korkuyorsa." "Îmândan olan üç şey: Darlıkta infak etmek "hayra harcamak", rastladığı Müslüman'a selâm vermek ve kendi aleyhine de olsa adâletli davranmak." "Kötüleyen, lânet eden, fuhuş sözü söyleyen ve hayâsı az olan kimse, kâmil mü'min değildir." "Beni, evlâdından, ana-babasından ve bütün insanlardan daha fazla sevmeyen, kâmil anlamda îmân etmiş olmaz."

Bu akşam Hindistan'da

Hz. Süleyman'ın sarayına kuşluk vakti saf bir adam telaşla girer. Nöbetçilere, hayati bir mesele için Hz. Süleyman'la görüşeceğini söyler ve hemen huzura alınır. Hz. Süleyman (as) benzi sararmış, korkudan titreyen adama sorar:

"Hayrola ne var? Neden böyle korku içindesin? Derdin nedir? Söyle bana..."

Adam telaş içinde "Bu sabah karşıma Azrail (as) çıktı. Bana hışımla baktı ve hemen uzaklaştı. Anladım ki, benim canımı almaya kararlı..." "Peki ne yapmamı istiyorsun?" Adam yalvarır: "Ey canlar koruyucusu, mazlumlar sığınağı Süleyman! Sen her şeye muktedirsin. Kurt, kuş, dağ, taş senin emrinde. Rüzgarına emret de beni buradan ta Hindistan'a iletsin. O zaman Azrail (as) belki beni bulamaz. Böylece canımı kurtarmış olurum. Medet senden!"

Hz. Süleyman, adamın haline acır. Rüzgarı çağırır ve "Bu adamı hemen al. Hindistan'a bırak!" emrini verir. Rüzgar bu... Bir eser, bir kükrer. Adamı alır ve bir anda Hindistan'da uzak bir adaya götürür. Öğleye doğru Hz. Süleyman, divanı toplayarak gelenlerle görüşmeye başlar. Bir de ne görsün, Azrail (as) de topluluğun içine karışmış, divanda oturmaktadır. Hemen yanına çağırır:

"Ey Azrail! Bugün kuşluk vakti, o adama neden hışımla baktın? Neden o zavallıyı korkuttun?" der. Azrail (as) cevap verir: "Ey dünyanın ulu sultanı! Ben, o adama öfkeyle, hışımla bakmadım. Hayretle baktım. O yanlış anladı. Vehme kapıldı. Onu, burada görünce şaşırdım. Çünkü Allah (cc) bana emretmişti ki:

'Haydi git, bu akşam o adamın canını Hindistan'da al!' Ben de, bu adamın yüz kanadı olsa, bu akşam Hindistan'da olamaz. Bu nasıl iştir, diye hayretlere düştüm. İşte ona bakışımın sebebi bu idi."

KAYNAK: TOPBAŞ, Osman Nuri, Mesnevi Bahçesinden Bir Testi Su, Erkam Yay. s. 150-151)

İLLÜSTRASYON: NURETTİN ASLANTAŞ

Salih Yusufoğlu
s.yusufoglu@zaman.com.tr

Mektup adresi: Ailem Dergisi (Salih Yusufoğlu) Çobançeşme Mah. Kalender Sk. No: 21 34196 Y.Bosna/İST.

Sofralarımızdaki çeşit fazlalığını azaltmaya var mısınız?

'Komşusu açken tok yatan bizden değildir.' diye ferman buyuran Sevgili Peygamberimiz (sas), bizlere, dostlarımızın, komşularımızın, akrabalarımızın sıkıntılı durumlarını düşünerek zevk u safa içerisinde olmamamız gerektiğini hatırlatır. Bu ifadeleri buyuran Efendimiz (sas), hayatı boyunca hep sıkıntı içinde yaşadı. Hatta bir gün kızı Fatıma'ya, elindeki kuru ekmek parçasını göstererek, "Ey kızcağızım! Bu kuru ekmek parçası, babanın üç gündür ağzına giren tek lokmadır." buyurmuşlardır. Hz. Aişe ise şöyle anlatır Peygamberimiz'i (sas): "Ben Rasulullah'ın üç öğün üst üste güzel bir sofrada yemek yediğine şahit olmadım."

O (sas), öyle bir peygamberdi ki, yiyecek bir parça ekmeğin dahi bulunamadığı dönemlerde, açlığı hissetmemek için, mübarek karınlarına taş bağlıyorlardı. Hele hele komşusu açken tok yatanlara, 'bizden değildir' gibi çok dehşet verici bir ikazda bulunuyorlardı. Efendiler Efendisi'nin (sas), bu tavsiyelerini bizler ne kadar uyguluyoruz... Mahallemizde, şehrimizde, ülkemizde, yüz binlerce insan, karnı aç bir şekilde, yorgun vücudunu uykunun kollarına bırakıyorken onlar için ne yapıyoruz. Dul bir anne, yavrularını aç olarak uyutabilmenin bin bir türlü yolunu denerken bizler neyin yollarını deniyoruz? Ya da, bir öğün yemek parası için her şeyi yapmaya hazır, sokağa dökülmüş yüz binlerce genç varken, bizler rahat uzanabiliyor muyuz yataklarımıza?

Gelin, ülkemizde ve dünyada fakr u zaruret içinde yaşayan milyonlarca insan varken, Efendimiz'in (sas), emrini uygulayabilme adına, sofralarımızdaki çeşit fazlalığını azaltalım. Sofrada çeşidimiz 4 ise 3'e, 3 ise 2'ye indirmeye çalışalım. Sabah kahvaltımızı mütevazı bir şekilde hazırlayalım. Öğlen ve akşam yemeklerini abartısız bir duruma getirelim. Hatta 'aç' yatanların durumunu hissedebilme adına, bazı geceler biz de 'aç' yatalım. Etrafımıza bu hassasiyetle bir daha bakalım ve bir tek komşumuzu bile aç yatırmamaya özen gösterelim... Ne dersiniz bu davranışımız Rabbimizin hoşuna gitmez mi?

Debdebe ve tantana müslümanın şuurunda yer bulmamalı. Nefislerimizi şımartmak yerine terbiye yolunu seçmeliyiz.

Ana ve toprak birbirinden çok uzak gibi görünse de aslında büyük benzerlikler gösterirler. Bu iki sırlı varlık, Cenab-ı Hakk'ın binbir isim ve sıfatlarının tecelli merkezidir.

■ HATİCE SEMA PENBE

Ana ve toprak

Ana; Allah'ın lütfu, bereketi, rahmetinin tecellisi, merhametin iksiri, müsamahanın temsilcisi, fedakârlığın sunucusu, ferasetin gönüllüsü, en zarif, en kırılgan ama hemen affeden bir sevgi yumağıdır. Toprak; üstünde cereyan eden binlerce esma-i ilahinin tecelliyatıyla cana can katan, ilk adımlarımızı üstünde attığımız, öldüğümüzde bizi gizleyen, ondan yaratılıp, yine ona döndüğümüz, yerine başka şey koyamadığımız Cenab-ı Hakk'ın Hafîz ismi başta olmak üzere birçok isminin tecelligâhı.

Ana; dünyaya gelmek için ihtiyaç duyduğumuz, sevgiyi ilk olarak onun sinesinde tattığımız, ruhumuzu saran en güzel sıcaklık, şefkati bedenimizi kuşatan, yönümüzü aydınlatan, gülmeyi, ağlamayı kendisinden öğrendiğimiz şefkat kahramanı...

Toprak; özümüzdür, mayamızdır... Ondan çıkan tohumlar, çiçekler, meyveler, gölgeler bizim içindir. Ağaçları nefesimiz, içinde gezinen su ab-ı hayatımızdır. Her kış bahara gebedir, kışlarsa bahara. Sinesinde barındırır canlıları ana misali hiç ayırmadan. Öğüttür, ilimdir, hazinedir toprak... Örtüdür, törpüdür, körpedir toprak. Zikir, fikir ve şükrün mekanıdır.

Analar, hayata gelişimizin vesilesidir, toprak ise mayamız.

Secdegâhımızdır. Sabırdır, kahırdır ve sonunda kabirdir toprak...

Ana affeder, toprak setreder (gizler). Ana fedakâr, toprak lütufkâr. Ana doğurgan, toprak Rezzak eliyle doyurgan. Ana şefkatli, toprak Latîf eliyle himmetli. Ana en yüce, toprak en engin... Ana sevendir, toprak sevdiren... Ana ve toprak ya da toprak ve ana... İkisi de O'ndan yana... Yürürler el ele Yaradan'a (cc). Ondan aldıklarını yine O'na (cc) sunmaya... Yürürler öteye, köprü olup da, yürürler sadece Rıza-i İlahi'yi (cc) kazanmaya... Öğüttür, ilimdir, hazinedir toprak...

Hanım Hanıma Fetvalar
Dr. Jale Şimşek
Nesil Yay.
Tel: 0(212) 551 32 25

Hanımlara fetvalar

İlmihal köşemizde okurlardan gelen sorulara hazırladığı cevaplarla geniş kitlelerin dinî konulardaki eksikliğini gidermesine katkıda bulunan ilmihal köşemize katkıda bulunan Jale Şimşek Hanım, hem görevli olduğu İstanbul Müftülüğü Alo Fetva Hattı'na gelen sorulara, hem de okurlarımızın gönderdiği sorulara hazırladığı cevapların bir kısmını kitap haline getirdi. Kitapta, hanımların dinî konularda merak ettiği belli başlı konular ayrıntılı olarak ele alınmış.

Kur'an ve Çocuk
Ayşegül Aygün
Kutupyıldızı Yayınları
Tel: 0(212) 520 36 39

Kur'an soluklu mesajlar

Çocuklarımıza Kur'an sevgisini, Kur'an'ın muhteşem mesajını nasıl anlatabiliriz? Evet, kitapçılarda Kur'an'ın mucizeliğini anlatan bir çok kitap var, fakat bu mükemmellikleri çocuklara nasıl aktarabiliriz? İşte, yazdığı çocuk kitaplarıyla adını duyuran Ayşegül Aygün'ün, Kur'an ve Çocuk kitabı, özellikle ilköğretim çağı çocuklarının sıkılmadan okuyabileceği anlatımlar ve ibretli hikayelerle dolu.

Bir Müslüman'ın yol haritası

İlmihalin, Müslümanların hayatında çok önemli bir yeri vardır. İlmihaller, Müslümanların günlük hayatlarında dinlerini yaşayabilmeleri için gerekli olan bilgileri ihtiva ederler. Dolayısıyla bu eserlerin hedefi de karşılaşılan güncel pratiklerle sınırlı tutulagelmiştir. Dinin bütün emir ve yasaklarının detaylandırılması ise daha geniş kapsamlı çalışmalara bırakılmıştır. 'Bir Müslüman'ın Yol Haritası' adlı kitap İslam dininin gerekleri ve pratiklerini ihtiva etmektedir. Elbette İslam dininin gerekleri, tavsiye, öğüt, teklif ve direktifleri bunlarla sınırlı değildir. Ancak bu çalışma sınırlı ve öncelikli konuları ihtiva etse de, bir Müslüman'ın edinmesi ve alması gerekli temel bilgileri vermektedir. Kitap; inanç, ibadet ve ahlak boyutuyla İslam'ın getirdiği mesajı özlü ve kolay anlaşılabilir bir şekilde sunma gayretindedir.

İlmihalin hazırlanması esnasında ihtilâfa ait detaylardan kaçınılmış. Kitap, Hanefî mezhebi esas alınarak hazırlanmış. Yer yer başta Şafiî mezhebi olmak üzere diğer mezheplerin yaklaşımlarına da atıflarda bulunulmuş.

Bir Müslüman'ın yol haritası
Yazarrrr???
Işık Yay.
Tel: 0(216) 522 09 99

Kur'an'ı nasıl okumalıyız?

Kur'an'ı okurken yapmamız gerekenleri bize yine Rabbimiz öğretiyor.

■ **BAYRAM KUSURSUZ**

Şimdiye kadar kaç kez onun kapısına geldik. Liyâkatsizliğimizden ötürü, yine kaç kez eli boş, o bereketli dergâhtan geri döndük. Ama onu anlayabilmek, içimizde hep yitik bir sevdâ olarak kaldı. Buna rağmen o bize aslâ darılmadı. Hep kendisine hazırlanmamızı, onun lâhûtî atmosferine lâyık olmamızı çıldırtan bir sabırla bekleyip durdu. Şimdilerde tekrâr, Kur'ân'la bütünleşen o eskimeyen nesillere bakıp *"Kur'ân'ı nasıl okumamız gerekir?"* sorusuna cevâp arama durumundayız. Öncelikle bu konuda eksikliklerimizin olduğuna inanıp, onu anlama yolunda kafa yorma konumundayız.

Aslında bunun yolunu Kur'ân bizzat kendisi göstermiştir. Ve, bu emr-i ilâhî ışığında koskoca medeniyetler inşâ edilmiştir. Bu noktada, öncelikle Kur'ân'ın cevâbını alıp, ardından târihî seyri içerisinde Kur'ân nesillerinin pratik hayatlarından bâzı kesitler arz etmemiz gerekecektir. Nasıl okunması gerektiği konusunda Kur'ân şöyle buyurur: *"Ve rattil'il-Kur'âne tertîlâ"; "Kur'ân'ı tertîl ile, düşünerek oku." (Müzzemmil, 4)* Bütün müfessirler bu âyetin, *"Kur'ân'ı okumada acele etme. Aksine onu, yavaş yavaş ve mânâlarını tedebbürle açıklayarak oku."* anlamına geldiğini bildirmektedirler. Bâzı müfessirler şu yorumları da eklerler: *"Harf harf oku." (Dahhâk)*; *"Kırâat konusunda, insanların Allah'a en sevimlisi onu en iyi şekilde anlayarak okuyanlardır." (Mücâhid)*

Peki 'tertîl' daha başka ne ifâde eder? Tertîl; dizgi, güzel uyum demektir. Rasûlullah (sas), bir âyet okuyup sonra ağlayan bir kişiyi gördüğünde, *"Allah'ın sözünü duymuyor musunuz? 'Kur'ân'ı tertîl üzere okuyunuz.' buyuruyor. İşte tertil budur."* buyurdu. *(Musannaf-ı ibn-i Ebî Şeybe, VII-226)* Büyük âlim Alkame, güzel Kur'ân okuyan birisini dinlediğinde; *'Şüphesiz ki Kur'ân'ı tertil üzere okudu, ona anam babam fedâ olsun.'* dedi. Demek ki tertilin bir yönü, Kur'ân'ı güzel okumak ve ondan etkilenmek. İbn Tâhir bu âyetin yorumunda âdeta 'tertil'in bütün çağrışımlarını özetler: *"Hitâbının letâifini tedebbür et, ahkâmını kendi nefsinde yaşamaya çalış ve bunu dile ve kalbinle de Kur'ân'ın mânâlarını anlamaya çalış ve bütün sırrınla Kur'ân'a yönel." (Kurtubî, XVIII/37-38; Fethu'l-Bârî, IX-89)* Hz. Ali tertili târif ederken, *"(Tecvîdü'l-hurûf ve mârifetü'l-vukûf) yâni, harflerin tecvid (le okunmas)ı ve vukûfun/durakların bilinmesidir" (Ebcedülulûm, II-2; Tuhfetü'l-Ahvezî, VIII-187)* diyerek Kur'ân'ı tecvidli okumayı ve vakıf yerlerini iyi kavramayı işâretlemiştir. Ayrıca, bu âyetin geçtiği yerde gece kıyâmından da bahsedilmektedir. Bundan dolayı gece okuyuşunun önemli olduğunun vurgulandığı bildirilmiştir.

Anahtar kelime 'tertîl'

Cenâb-ı Hakk'ın Kur'ân'ı nasıl okumamız gerektiği konusundaki murâdını bildiren anahtar kelime 'tertil'; *"peşi sıra ve mânâlarını açıklayarak oku"* şeklinde anlaşılmıştır. Efendimiz'in (sas), Kur'ân'ı okuyuş tarzının harf harf olduğu da rivâyet edilmektedir. *(Şerh-i Zürkânî, I-400).* İbn Abdilber, 'tertîl' üzere okuma yapmaksızın Kur'ân'ın gerçek mânâsıyla anlaşılamayacağını, tedebbür edilemeyeceğini de söylemektedir ki kayda değer bir bilgidir. *(Temhîd li'bn-i Abdilber, VI- 222)* Ebu'l-Abbâs da; *"Tertîl'in; 'tahkîk, tebyîn ve temkîn' anlamından başka bir anlamını bilmiyorum" (Lisânü'l-Arab, II-265).* diyerek 'çok oturaklı bir okuyuşa' vurgu yapmaktadır.

Kur'an'ın lafızlarının hakkını vermek, okuyuş (kıraat) usûl ve metotlarını uygulayarak okuma ile ancak mümkün olabilir. Ayrıca, okuduğumuz âyetlerin mânâsını anlayarak, gerektiği yerde âyet üzerinde durup tefekkür ederek okumak îcap etmektedir. Kur'ân anlaşılmak ve yaşanmak için indirilmiş bir kitaptır. Anlaşılması ve yaşanması da buna, yâni tertîl üzere okumaya bağlıdır.

Onlar Kur'an'ı okudukça kendilerinden geçiyorlardı

Önceki Kur'ân nesilleri, Kur'ân'la bütünleşmiş idiler. Okuyorlar ve etkileniyorlar, yaşıyor ve ağlıyorlardı. Okuyorlar ve ilâhi maksadları anlayarak kendilerinden geçiyorlardı. Okuduklarını dünyânın dört bir yanına neşir adına koşuşturuyorlardı. Müzâhim b. Züfer der ki: *"Süfyân-ı Sevrî bize akşam namaz kıldırdı. 'İyyâke na'budü ve iyyâ ke nesteîn' âyetine kadar okudu. Ardından ağlamaya başladı. Okuması kesildi ve tekrâr başa dönüp 'el-Hamdü li'llâhi..'den okumaya başladı." (Hilye, VII-17)*

Ali b. Abdullah, *"Tâbiîn imâmlarından Yahyâ b. Saîd'e, Duhân Sûresi'nden okunmaya başlayınca çehresi değişmeye başladı. 'İnne yevme'l-fasli mîkâtühüm ecmaîn' âyeti okununca Yahyâ b. Saîd bir çığlık attı ve bayıldı.. Ve bu âyeti tekrar ede ede vefât etti."* diyor *(Hilye, VIII- 382)*. İsmâil b. Abdullah'a "oku" dendiğinde "efe hasibtüm ennemâ halaknâküm abesen ve enneküm ileynâ lâ türceûn" âyetini okudu, bunu duyan Ümmü'd-Derdâ yüzü üzere yere kapandı, İsmail de yüzü üstüne yıkıldı. Başlarını kaldırdıklarında yüzlerinin alt kısmı gözyaşlarıyla yıkanmıştı. *(Sıfatü's-Safve, IV-297)*

Sâlim el-Havâss diyor ki: *"Kur'ân okuyordum, ama onun halâvetini bulamıyordum. Kendime dedim ki: 'Onu Rasûlullah'tan duyduğun gibi oku.' Bunun üzerine biraz halâvet geldi. Sonra kendime dedim ki, 'Onu Rasûlullah'a getirdiği anda, sanki Cibril'den duyar gibi oku.' Halâvet ve lezzet biraz daha arttı. Bunun üzerine kendime dedim ki; onu sanki, Cenâb-ı Hakk'ın Cibril'e tekellüm buyurup okuduğu andaki gibi oku. Bu sefer halâvet ve tatlılık hepten arttı." (Hilye, VII-279)*

Kur'an'ın mesajına muhatap olabilenler, ondaki ifadelerin güzelliği karşısında kendilerinden geçiyorlar.

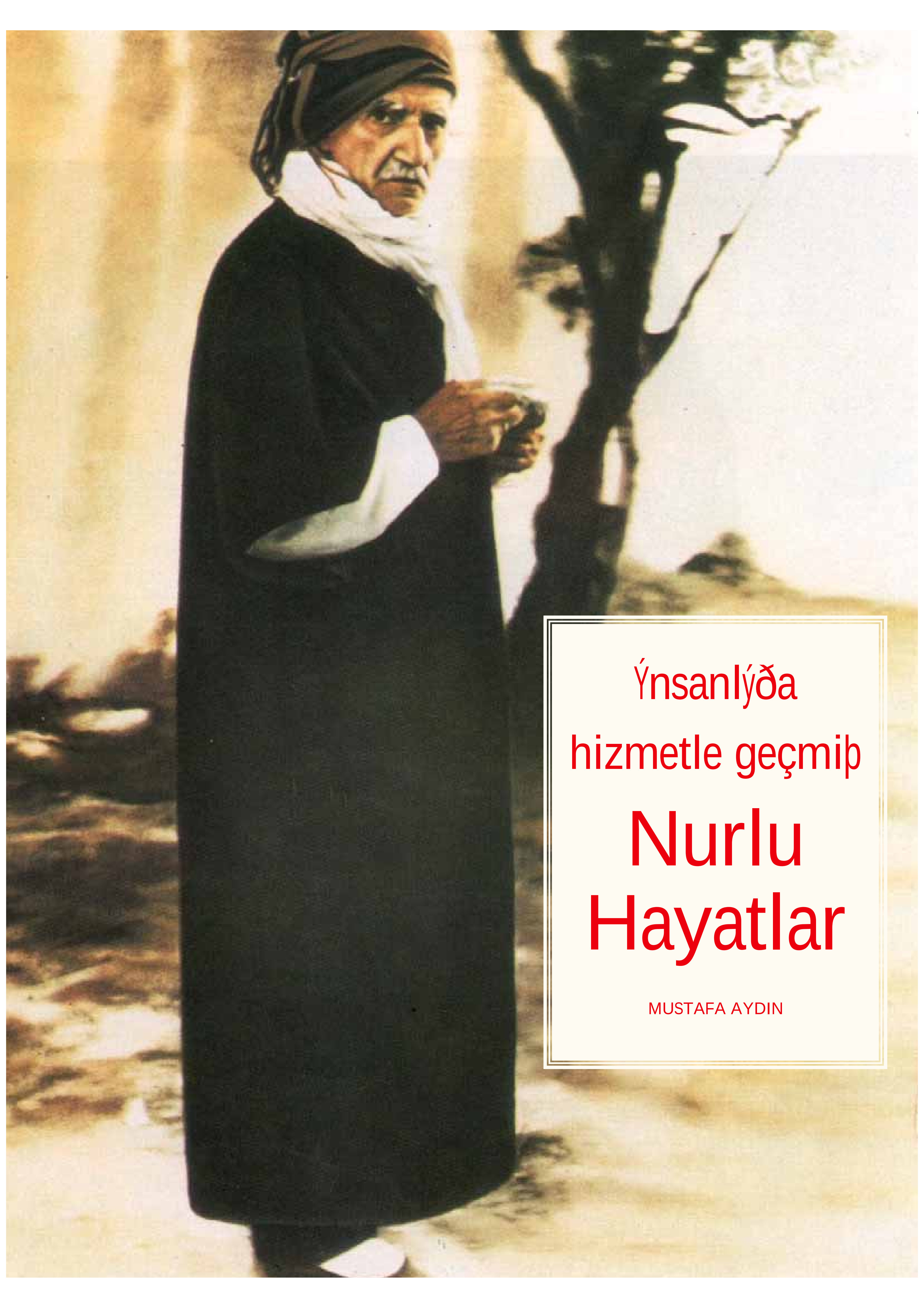
Mânâsını da anlamaya çalışmalı

Bediüzzaman, *"Efendimiz'in mübarek ağızlarından, Cebrail'den (as) veya Kâb-ı Kavseyn makâmında, yetmiş bin perde arkasında Mütekellim-i Ezelî'nin Resûl-i Ekrem'e tekellümünü dinler gibi Kur'ân'ı, hayâlî bir vaziyete girerek dinlemek gerekir."* der, *(Mesnevî-i Nuriye/Zeylü'l-Habbe/s.1335)*

Bu konuda zengin bilgi sahibi olan ilim adamlarımızın da işâretledikleri gibi, Kur'ân'ı gerçek mânâda anlayabilmek için, Kur'an lisanını bilmek gerekir. Çünkü Arapça, Kur'ân'ın kendi dili ve Müslümanların ortak bir lisânıdır. Dil bilmenin öneminin artık iyice kavrandığı bir dünyada, bunun ihmâl edilmesi düşünülemez. Ancak çarpık bakışların da hâkim olduğu bir ortamda, elbette bunun için çok özel gayretler gerekecektir. Kur'ân'ın sadece lafzının değil, anlamı üzerinde de durmanın yolları araştırılmalıdır. Hepsinden önemlisi, insanımız okumaya, bilhassa Yüce Kitabımız'ı okumaya alıştırılmalıdır. Ayrıca, dilimizde yapılmış olan Kur'ân'a âit çok güzel çalışmalar da vardır. Bu çalışmalardan istifade edebilmek için de bu ilim dilinin terminolojisine vakıf olmak, bir imparatorluk lisanı olan Osmanlıcanın eşsiz ve kavrayıcı mefhumlarına hakim olmak gerekir. *"İş zorlaştırılmıyor mu?"* gibi düşünülebilir; ancak nasıl ki, dünyevi işlerimizde her türlü teknik terim ve ayrıntıları bilip övünçle bunu izhar ediyorsak, imanımızla ilgili konularda daha hassas olmamız gerekiyor.

Tedebbür ne demek?

Kur'ân'da Cenab-ı Hak, sürekli olarak "Efelâ tedebberûn" buyurmaktadır. Tedebbür kelimesi sözlükte: Sonuçlara, bir şeyin evveline ve sonuna bakmak demektir. Sonunu görünceye kadar bir şeyin bir bütün olarak başlangıcına ve sonuna bakmaktır. Konu Kur'an olunca zihinleri çatlatırcasına mânâlarını anlamaya çalışmak, bu noktada Cenab-ı Hakk'ın yardımı için yalvarmak demektir. Kur'an'ı anlamadan sadece okumak, merdivenin ilk basamağıdır. Hayat boyu o mertebede kalmak ise ciddî bir Müslüman işi olamaz. 21. yüzyılın başındaki bir mümin, asırlar eskidikçe gençleşen Kitab'ına daha farklı bakabilmenin yollarını araştırmalıdır. İlkleri seçkin konuma getiren, Kur'ân ile olan sağlıklı diyalogları olmalıdır. Bizler de günümüzde tekrâr Kur'ân'la barışma durumundayız. Kuşatıcı bir ufukla, dinin bütünlüğüne ters düşen bilgi kırıntılarından sıyrılarak, sağlam duruşlu ulemânın bakış açısıyla Kur'ân'laşma ufkuna yürümeliyiz. Hz. Ali: *"İlimsiz ibâdette, anlayışsız ilimde, tedebbürsüz okuyuşta hayır yoktur" (Sünen-i Dârimî, I-101).* der. Ulemâ, Kur'ân'ın, okuma konusunda tedebbüre teşvik ettiğini özellikle söylemektedirler.

Ýnsanlýða hizmetle geçmiþ

Nurlu Hayatlar

MUSTAFA AYDIN

Bediüzzaman Said Nursi merhum, geçtiğimiz asır içinde kitleleri etkileyen en önemli isimler arasında yer alıyor. Bediüzzaman, ya da nüfustaki haliyle Muhammed Said Okur, 84 yıla sığdırdığı çileli hayatının her ânını, iman ve Kur'an hizmetiyle geçirmiş hamiyetli bir İslam âlimi.

Onun 1876 yılında Bitlis ili Hizan kazası İsparit nahiyesine bağlı Nurs (Nors) köyünde tertemiz bir aile içinde başlayan hayatı, 23 Mart 1960 tarihinde peygamberler diyarı Urfa'da bir otel odasında son bulmuştu. Gençliği ve insanlığı kasıp kavuran imansızlık ve ahlâksızlık cereyanları onun yüreğini yakıyor, hayatı boyunca bu yangını söndürmeye çalışıyordu. O, son günlerinde şu çağrıda bulunuyordu:

"Bir tek gayem vardır: O da, mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses, âlem-i İslâm'ın iman esaslarını zedeliyor. Halkı, bilhassa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücâdele ederek gençleri ve Müslümanları imana dâvet ediyorum." (Şuâlar, s. 427)

Hayatı boyunca kendisine "Molla-i Meşhur", "Büyük Molla Said", "Said-i Kürdi", "Seyda" isimleriyle hitap edilen ve kendi kendini "Ebû Lâ Şey (hiçbir şeyin babası!), "İbn-ü ammi'l garaib (garipliklerin amca çocuğu", Ehul-Acâib (acayipliklerin kardeşi) gibi sözlerle tanımlayan kıymetli alim, hayatını İslam milletinin ahiret saadeti için sarf etmiştir.

Barla'da Bedüzzaman'ın evinin önünde. Mustafa Sungur (sağdan üçüncü) ve Bayram yüksel (soldan üçüncü)

Onun uzun ve bereketli ömrü hep 'iman kurtarma' üzerine yaptığı faaliyetlerle geçmiştir. O dönemde, pek çok kişi, şahsî menfaatleri peşinde koşmayı tercih ederken, o, halkın özellikle de gençlerin imanını kurtarmaya gayret etmiştir. Telif ettiği eserlerde de hep bu tavsiyeyi görürüz. Tek hedefi kâinat kitabını sular seller gibi okuyabilecek, onda tecelli eden Rabb'imizin isim ve sıfat tecellilerini anlayabilecek pırlanta gibi talebeler yetiştirmekti. Bunda da büyük ölçüde muvaffak olmuştur. Onun eğitimle ilgili ilk hayali Van Gölü kenarında yapılmasını teklif ettiği, Osmanlı'nın daha sonra da Cumhuriyet rejiminin de kabul ettiği Medresetü'z-Zehra adlı medresedir. Araya giren savaşlar ve rejim değişiklikleriyle bu gerçekleşmemiştir. Bediüzzaman'ı 1. Dünya Savaşı başlamadan önce Van'da, Erek Dağı'nda talebe yetiştirirken görüyoruz. Hedefinde, dinini de dünyasını da en mükemmel şekilde bilen 500 talebe yetiştirip onları dünyanın her tarafına yollamak vardır. O sıralarda Ermeni çeteciler ahaliye göz açtırtmamaktadır. Molla Said, talebelerine silah eğitimi de vermeye başlar.

Risale-i Nur'dan dolayı Mersin Hapishanesi'nde yatan Nur Talebeleri. Demir parmaklıklar içinde (sağdan sola): Vahdettin Karaçorlu, M. Said Özdemir, İsmail Anbarlı, Mustafa Sungur. Sene 1967.

Çok geçmeden savaş da patlar. Molla Said, o 500 talebesiyle Ruslara karşı cihada katılır. O talebelerin hemen tamamına yakını şehit ya da esir olur. O eğitim projesi de yarım kalır. Cumhuriyet'ten sonra Ankara hükümetinin din ve diyanetle ilgili köklü değişiklikler yapacağını gördüğü ve bunu hadis-i şeriflerde haber verilen ahirzaman alametlerinin gerçekleşmeye başlaması olarak yorumladığı için yine memleketine çekilir.

Cumhuriyet idaresi onu Doğu'daki olayları gerekçe gösterip lüzumsuz bir endişeyle mağarasından alıp Barla'ya sürgüne gönderir ve aslında bilmeden yeni bir eğitim hamlesinin de başlamasına vesile olur. Daha sonra Risale-i Nur Külliyatı olarak adlandırılacak büyüklü küçüklü 130 parçadan oluşan eserler Barla'da yazılmaya başlanır. 30'un üzerinde dile çevirisi yapılan 6 bin sayfalık dev külliyatın müellifi Bediüzzaman'ın fikirlerinin ne kadar anlaşıldığı konusundaki tartışma bugün hâlâ canlılığını koruyor.

"Ben korku ile tanışmadım." diyen, İstanbul'u işgal eden İngilizlere, Hutuvat-ı Sitte adlı eseriyle en ağır cevabı veren, bu yüzden hakkında "vur emri" çıkarılan Bediüzzaman'ın fikirleri, yıllar boyu tartışılacak...

"Benimle görüşmek isteyen kitaplarımı okusun." diyen Bediüzzaman'ı anlamanın en kolay ve doğru yolu, elbette ki eserlerini okumaktır. Bediüzzaman'ı anlamak için bir diğer kaynak da onu "Üstad" olarak kabul eden talebelerinin hatıraları... Onlar arasında da şimdi hepsi rahmet-i Rahman'a kavuşmuş olan Bekir Ağa, Sabri Bey ve en önemlisi de merhum Hulusi Yahyagil öne çıkıyor. Şamlı Hafız Tevfik'ler, Hafız Ali'ler, Çalışkanlar sülalesi, Hüsrev Altınbaşak, Sarıbıçak Mustafa, Ahmet Feyzi Kul, Süleyman Rüştü Çakın ve yüzlerce isimsiz kahraman onun hizmetine omuz vermiştir.

Aksiyon, dergisinden Cemal Kalyoncu, bu hizmet kervanının hayatta olanlarıyla birebir görüşerek tarihe not olarak kalacak önemli dosyalara imza attı. Dergide yayınlanan yazılar, şimdi Zaman Kitap bünyesinde kitaplaştı. Risale-i Nur'lar önce elle tek tek yazılıp, tashih edilerek çoğaltıldı. Sonra hizmet kervanına teksir makineleri de katıldı. Matbaalar, ofset teknikleri, gazeteler, dergiler, televizyonlar, radyolar derken bugünlere gelindi. Ve bütün bunlar, ilk neslin dahi görebileceği kadar kısa bir zaman içinde gerçekleşti.

45. ölüm yıldönümü dolayısıyla Bediüzzaman'ı ve merhum talebelerini bir kez daha rahmetle anıyoruz.

Isparta'daki son senelerde Bediüzzaman ve yanında Mustafa Sungur; birlikte Kirazlıdere'den dağa doğru çıkarken. (Fotoğrafı Ceylan Çalışkan çekmiş.)

Said Özdemir (D: 1927)

"Menderes bizi anlamadı"

"Üstad Ankara'ya üçüncü defa gelmeyi arzu ettiklerinde bizim haberimiz yoktu. Emniyet haber almıştı. Bir tedbir olarak eve geldiler ve bizi nezarete aldılar. Bu arada İsmet İnönü'nün, 'Menderes, Said Nursi'yi seçim propagandası olarak Ankara'ya getiriyor.' şeklindeki sözleri gazetelerde yer aldı. Bunun üzerine Dahiliye Vekaleti, Üstad'ın Ankara'ya sokulmayacağı kararını almıştı. Üstad, Ankara-Gölbaşı'na geldiğinde polisler tarafından arabası çevirilir ve Üstad'a emri bildirirler. 'Biz emir kuluyuz, emri tatbik ediyoruz.' diye mazeretlerini söylerler. Üstad onlara, "Ben suçlu değilim, aranmıyorum, o halde sizin kanunlarınıza göre her yere seyahat etme hürriyetim var. Sizin yaptığınız keyfî bir harekettir. Ben sizin kanunlarınızı dinlemiyorum. Yalnız benim altmış senedir tatbik ettiğim bir düsturum var: Asayişi bozmamak." der. Üstad oradan geri döner. Polatlı'ya kadar polisler onu takip ederler. Daha sonra bizi de nezaretten çıkardılar. Tabii biz ne olduğunu anlayamamıştık. 'Daha sonra öğrenirsiniz' diye bizi serbest bıraktılar. O gece hadiseyi öğrenince, otobüse atlayıp, Üstad'ın yanına gittim. Beni görünce, 'Menderes bizi anlamadı. Ben yakında gideceğim, Onlar -ellerini ters çevirerek- tepetaklak olacaklar.' dedi.

Menderes'e mektup

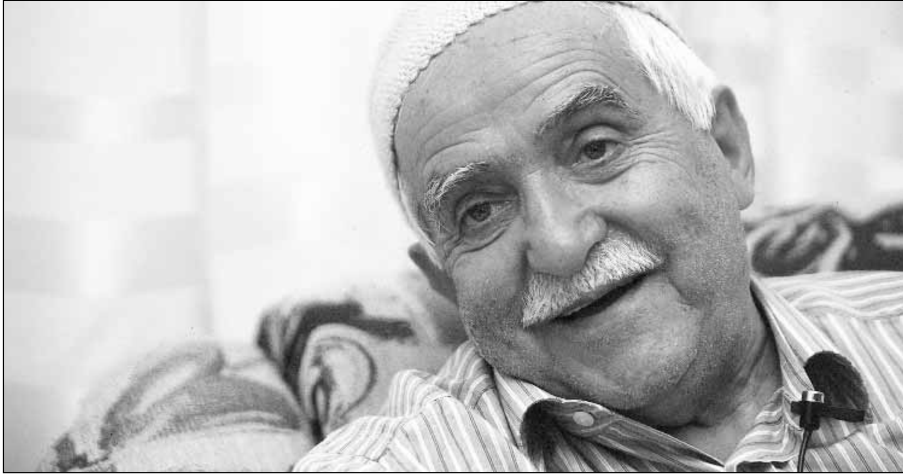
Üstad Hazretleri 1959'da Menderes'e bir mektup yazıyor. Mektubu bize gönderdi ve biz onu teksir ettik. Gerek Menderes'e, gerek bakanlara, gerekse milletvekillerinin masalarına koymak suretiyle hepsine tebliğ ettik. Mektupta diyor ki: "Menderes, senin başına büyük bir felaket geliyor. Bu felaketten iki büyük sadaka ile kurtulabilirsin. Birinci sadaka, Anadolu'nun en büyük sadakası Risale-i Nur'dur. Neşredin, Cenab-ı Hak o sadaka hürmetine sizi o büyük felaketten kurtaracaktır. İkinci büyük sadaka da Ayasofya'yı açın. Bu ikisini yaparsanız Cenab-ı Hak, gelecek o büyük felaketi üzerinizden kaldıracaktır. Eğer yapmazsanız, eskilerin hatası da üzerinize yüklenerek büyük bir musibet size gelecek."

Radyoda Risale-i Nur reklamı

Said Özdemir: "Bir reklâm pusulası yazıp Radyo Dairesi'ne götürdüm. "Oradakiler normal olarak kelimeleri saydılar. Otuz kelime vardı. Üç gün çıkmasını istedim. Vakit olarak da herkesin evine döndüğü yemek ve istirahat vakti olan akşam 7-7.30 sıralarında olmasını istedim. Bu arada bütün kardeşlere haber verdik. Üstad da dinlemek için odasından arabaya inmişti. Saat gelince spiker, 'Risale-i Nur müellifi büyük İslâm mütefekkiri Said Nur. Sözler, Lem'alar, Mektubat, İşaratü'l-İ'caz, Asa-yı Musa çıkmıştır. İsteme adresi: 'PK 444, Ulus-Ankara' diye metni okudu.

"Ertesi gün herkes yine radyo başında. Fakat saat gelip geçmesine rağmen çıkmadı. Hemen Radyo İdaresi'ne gittim. 'Para verdiğimiz halde reklâmlarımız niçin çıkmadı?' diye sordum. "Siz bizi aldatmışsınız. Köşk'ten bizzat Reisicumhur telefon etti. Bizi bir güzel payladı. Paranızı alın, bir daha olmaz.' dediler. Fakat bu tek reklâmın büyük tesiri oldu. Birçok beraatlere vesile oldu. Mahkemede, 'Efendim devlet radyosunda reklâmı yapılan bir eser nasıl yasak olur?' diyorlardı. Hakim, Radyo Dairesi'nden sorunca, 'Evet yapıldı' diye cevap alınca beraat veriyorlardı.

Mustafa Sungur (D: 1929)

Hakime gerekli cevabı verdim

■ "Dehşet bir zaman yani. Sorgu hakimi, Üstad'a benim yanımda, (haşa, sarığından dolayı) 'Kuyruklu Kürt!' diye bağırıyor. İçindeki zehiri döküyor yani. Ben de, 'Tam tersine, o baştan başa nurdur, kemalat-ı insaniyenin zirve-i bâlâsındadır.' diye bağırdım. Mahkeme neticesinde Üstad 20 ay, Ceylan Çalışkan üç sene, Ahmet Fevzi ağabey 16 ay, ben de 6 ay ceza aldım."

■ "Hazret-i Üstad, iman nuruyla baktığı için Anadolu'yu çok severdi. İslâm'ın ileri karakolu olarak bakardı Türkiye'ye... Ve burada meskûn ahaliye kalbinin tâ derinliğinden şefkat gösterirdi. Türk milletini çok severdi. "Ben bakıyorum; kim bana zulmediyor, dikkat ediyordum, onlar katiyen Türk değillerdir. Çünkü, hakiki Türklerde zulmetmek damarı yoktur. Bana zulmedenler, Türklük perdesi altına girmiş başka millettendir.' Yine, 'Her milletten ziyade yüksek bir haslet, bir manevi kahramanlık Türklerde görüyorum.' derdi.

Mustafa Sungur: "Birgün, Eskişehir'de, Yıldız Oteli'nin üst katında Hazret-i Üstad'ın odasında hizmetindeydik. Bir kuşluk vakti idi. Beş adet jet uçağı otelin üstünden şiddetli ses çıkararak geçtiler. Pencereler de açık idi. Hazret-i Üstad gülümseyerek, 'İnşallah bunlar bir zaman İslâmiyet'e büyük hizmetler edecekler.' dedi. Ve ilaveten, 'Sungur, askeriyede bir ruh var. O ruh, benimle dosttur. Bilmiyorum, ya o bir kişidir veya cemaattir; sağdır ve ölüdür; velîdir veya kutubdur. Bilmiyorum, fakat bir ruh var ki; o ruh benimle dosttur.' diye beyanda bulundular.

Bediüzzaman'ın ilmi vehbîdir

Ankara'ya gidince Diyanet İşleri Reisi Ahmet Hamdi Akseki ile görüştüm. Üstad'dan fedâkârâne bahsetti. Evvelden Darü'l Hikmeti'l İslamiye'de aza iken beraberlermiş. Akseki, bize şunu anlattı: 'Benden evvelki Diyanet Reisi Şerafettin Yaltkaya masonmuş, 8. dereceden. Bana da çok şey yaptılar.' dedi. Yani masonluğa girmediğini anlattı. Sonra biz Üstad'ın yanına gittiğimizde, Üstad da zaten Ahmet Hamdi Akseki'ye külliyat gönderecekmiş. Biz onları aldık ve bir de mektubu getirdik, takdim ettik. Akseki 'Ben dünyada -o zamanlar Ürgüp müftüsü olan- Abdülmecid (Ünlükul) gibi alim görmedim, artık Üstad'ın ilmini kıyas et.' dedi 'Zaten hesaba girmez, vehbidir.' Üstad gönderdi ki, bunları neşret diye. Menderes de emir vermişti. Fakat o biraz ağır aldı işte...

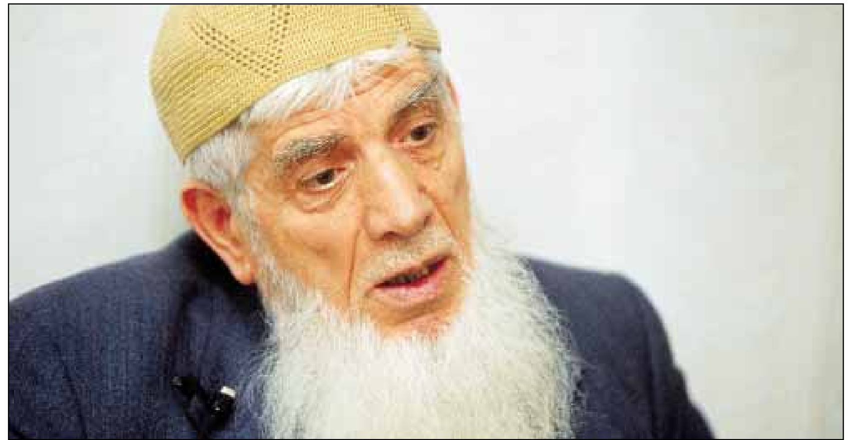
Önce rüyamda gördüm, sonra ziyaret ettim

"Bir rüya gördüm. Bizim köye üç saat mesafede, Toprakkara köyünün içindeyiz böyle. Öyle bir cemaat var ki... Cemaat hep böyle semavata bakıyor. Semavatta da bulutlar var, ağarıyor ve kararıyor. Dediler ki 'Peygamberimiz (sas) oradan gelecek...' Ben de oraya bakıyorum. Bir de baktım bulut yarıldı, kafası nur gibi, geliyor birisi. Gelen Peygamber'imiz değildi Bediüzzaman'dı... Öyle uyandım. İlk rüyam oydu."

Üstad'ı ziyaret

"Tahiri Ağabey açtı kapıyı. Zübeyr Ağabey falan var içeride. Biraz sonra kapı açıldı, baktık Üstad Hazretleri. Zannettim bulutların üzerinde... Rüyadaki gibi. Elimdeki risale formasını tashih ettirdim. Üstad 'Sizden benim istediğim gizlice muhabbet.' dedi. O zaman anlamadım, daha sonra anladım. Ben askerde iken, buna dikkat etmemiştim. Askerî hapishanede iken Üstad, Süleyman Kaya ile bana selam gönderdi ve tedbirli olmaktan bahsetti. 'Biz bir hazine götürüyoruz. Hazine devenin üzerinde, deve yumurtaların üzerinde gidiyor. Ne deve devrilecek, ne yumurtalar kırılacak.' dedi. Bunu Fethullah Hoca'ya da anlattım."

Mehmet Kırkıncı (D: 1928)

26 yıl tıp fakülteleri kapansa ne olurdu?

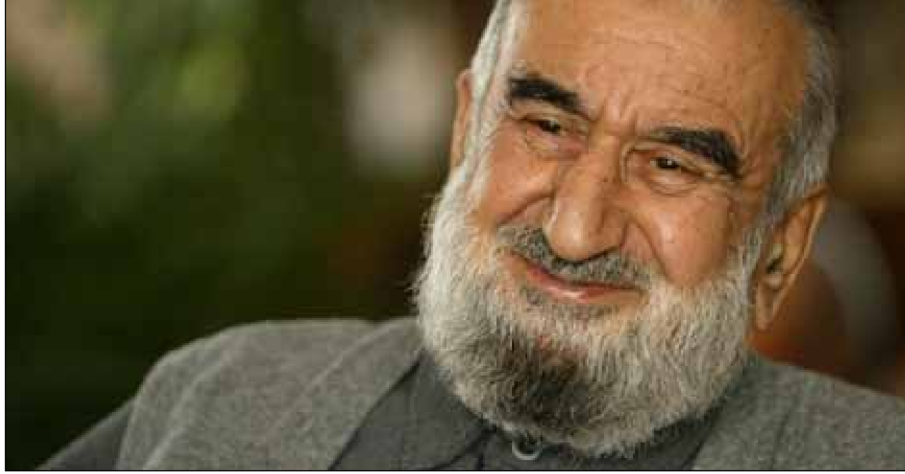
"Bütün medreseler, tekkeler, zaviyeler, dergâhlar, din tedrisatı veren müesseseler kapanmıştı. 1924'ten 1950'ye kadar dinî tedrisatla iştigal eden hiçbir müessese kalmamıştı. Türkiye'de 26 sene tıp fakültesini kapatsalar, 26 sene harbiyeyi, hukuk fakültesini kapatsalar veya 26 sene mühendis yetişmezse Türkiye'nin hali ne olur?"

Ortaköy Camii'nde 5-6 kişi ile cuma namazı kıldığımız olurdu.

Camiler başta olmak üzere, hastanenin mescidinden hapishaneye kadar, 52 yere camiden hat çektiler. Cuma günleri vaaz ediyorum, Balıkesir olduğu gibi dinliyor. Bir gün şikayet geldi, 'ses kesiliyor' diye. Baktılar ki, camiden camiye hat verirken o arada, vaazı evinde dinlemek isteyenler de kablodan kaçak elektrik gibi hat çekmiş!

12 Mart'ta Mamak Askeri Cezaevi'nde yattık. Yanımızda 9 Martçıların başında yer alan Doğan Avcıoğlu, Ali Sirmen, Mümtaz Soysal gibi solun aktif isimleri de vardı. İçeride sohbet ediyoruz, onlar kendi adamlarıyla ben de 11 kişilik cemaatimle sohbet ediyorum. Bunlar üniversite talebeleri. Onlar da ara sıra bizi dinlemeye geliyor. Hepsi kulak kabartıyor. Doğan Avcıoğlu bir gün bana dedi ki: "Hoca hoca, bu anlattıkların doğru ise ya sen komünistsin, ya biz Müslüman'ız!"

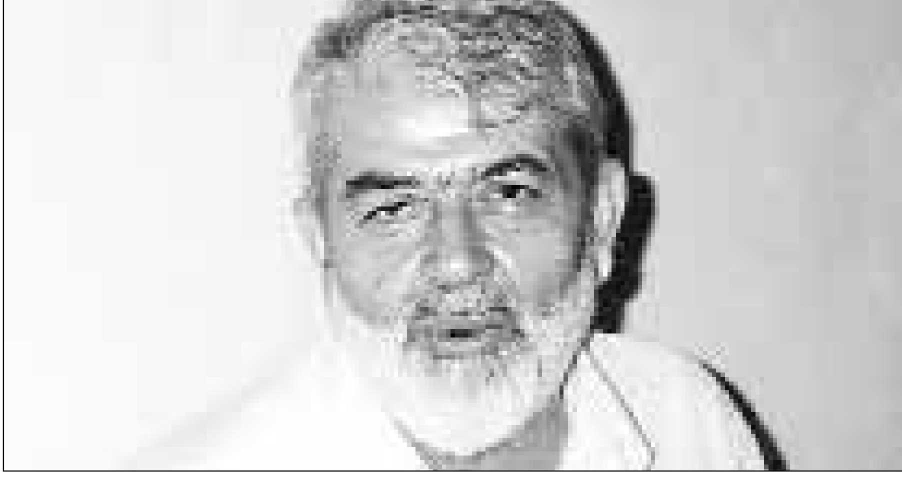
Yaşar Tunagur (D: 1924)

"Bediüzzaman'ın kabri meselesini önce çözemedim"

Celal Afşar anlatıyor: Bediüzzaman, 'Benim kabrim çoklar tarafından bilinmeyecek.' demişti. Ölünce ben dedim ki 'Bunlarda da bir şey yokmuş! Hiç olmazsa, bunu eserlerine böyle yazmasa idi. Ankara'da herkese dedim ki 'Artık gelmeyin bana.' Sonra kardeşimiz Hasan Okur 'Niye?' dedi. 'Böyle böyle, hani kabri bilinmeyecekti, bak bütün dünya bildi, ne gerek vardı böyle "bilinmeyecek" demeye dedim. O da 'Sabır kadar güzel bir şey var mı? Sabret bakalım!' dedi. 'Neye sabredeceğim?' dedim. Çoklar tarafından bilindi işte, yarın sen git, ben de gideyim Urfa'ya, hepimiz görürüz. O yine, 'Çoklar tarafından bilinmeyecek.' dedi, 'Hiç endişen olmasın.' Sonra tabii, 27 Mayıs'tan sonra kabri askeri idarece bilinmeyen bir yere götürüldü. Üstadın vasiyeti de haklı çıktı. Şimdi ben tabii anlatırken hep utanıyorum, bu benim için ciddi bir itiraf!"

Hacı Kemal Erimez (1926/1997)

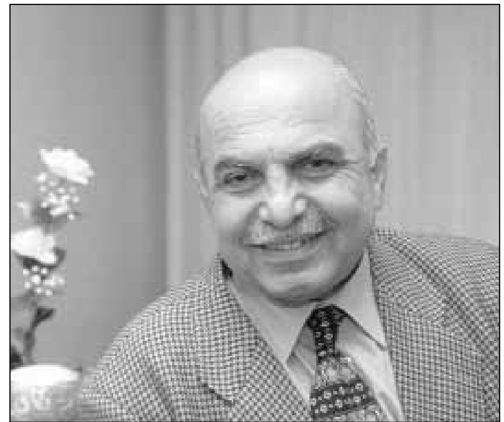

Zaman gazetesinin kuruluşu

Zaman Gazetesi, tek odalı bir yerde başladı; sobamız yoktu. Küçük bir tüpte hem çay pişirir hem de ısınırdık. Sonra Allah nasip etti, Yenibosna'da arsa bulduk. İş artık inşaata gelmişti. Şu andaki yedi katlı binanın iki katını yapma planımız vardı. Benim maddî sıkıntım vardı. Kendime göre bir plan yapıp hâli vakti yerinde bir hayır sahibinden çimento almayı planladım. Vereceğinden emindim. Fakat bütün izahlarıma rağmen yardım edemedi. Yıkılmıştım. En büyük ümidim sönmüştü. Ağlayarak çıktım. Yolda ağlayarak yürüyordum, belki yarım saat yürüdüm. Birden karşıma henüz bir-iki hafta önce tanışmış olduğum biri çıktı. Cadde ortasında ağlayışıma hayret ve hüzünle bakarak, "Niye ağlıyorsun Hacı Abi?" dedi. Derdimi ona açmak istemiyordum. Fakat ısrar edince olanları anlattım. Bizim eğitim ve kültür hizmetlerimizi yeni tanıyor olmasına rağmen, gazete binasını kendisinin finanse edeceğini söyledi."

Edirne'de aynı evde kaldık

Prof. Suat Yıldırım

"Edirne'de Fethullah Gülen Hocaefendi ile birlikte aynı evi paylaştık. İki oda bir holden ibaret eski bir evdi. Ev ahşap, dışarıdan soğuk alan, bodrum katı boş bir evdi.

"Fethullah Gülen Hocaefendi'nin kendisini biraz huzursuz eden karaciğer rahatsızlığı ile ilgili bir alerjisi vardı. Demişti ki, *'Ben Cenab-ı Hakk'a dua edip, başkalarına sıkıntı vermeyen; ama beni ikaz ettirecek olan bir rahatsızlığı bana vermesini istedim. Ya Rabbi bana öyle bir sıkıntı ver ki başkasını rahatsız etmesin; ama ben de gaflette olmayayım. Beni ve nefsimi terbiyeye vesile olacak bir sıkıntı.'* Bakıyorum o zamandan beri böyle sıhhî bir arıza kendisini hiç bırakmadı."

Dua, Yaratıcı'ya yakarıştır. Kişi ile Rabb'i arasında bir vesiledir. Öyle bir vesile ki, hiçbir aracıya veya başkasının yardımına ihtiyaç duymaz. Dua, umudunu kesenlerin umududur.

ALİ DEMİREL

Dua ederken
NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?

Dua, adeta Rabb'imize arz ettiğimiz bir dilekçeye benzer. Bu dilekçe ile gönlümüzü her şeyi yaratan, mutlak güç ve kudret sahibi Yaratıcı'mıza açarız. Nasıl ki günlük hayatımızda yazdığımız dilekçelerde bazı kabul şartları istenir; aynen bunun gibi Cenab-ı Hakk'a yaptığımız dualarımızda da adab kabilinden bazı şartlar vardır. Şimdi isterseniz bu şartların neler olduğunu beraberce öğrenelim:

1 Evvela abdest alıp kıbleye yöneldikten sonra ellerimizi açıp Rabb'imize "Elhamdülillahi Rabbi'l-alemin" diyerek hamd ü senada bulunmalıyız. "Elhamdülillahi Rabbi'l-alemin", gökleri ve yeri yaratan, kalbimden geçenleri bilen, bütün isteklerimi yerine getirmeye muktedir Allahım, Sana şükürler olsun." anlamına geliyor.

2 Rabb'imize hamd ettikten sonra ikinci olarak Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Esselâtü ve's-selâmu ala rasûlina Muhammedin ve ala âlihi ve sahbihi ecmaîn" diyerek salât u selâmda bulunmalıyız. Bir Hak dostunun ifadesiyle bu, âdeta, bir kapıyı vururken, o kapının önünde duran, o kapının kilit ve anahtarlarını elinde tutan Zât'a selâm vermek gibidir. Gönülden gelerek getirilen böyle bir salat o kapının açılmasına vesile olacaktır.

3 Gönülden inanarak dua edilmeli İstenilen şeylerin Cenâb-ı Hak tarafından kesinlikle kabul göreceğine gönülden inanarak dua etmeliyiz. Sadece ellerimizi değil gönlümüzü de açarak içten gele gele, yana yakıla yalvarmalıyız. Yaptığımız dualarımızın kabul edilmediğini düşünmemeliyiz. Nitekim duâ, eğer şartlarına uygun yapılmışsa muhakkak kabul görür. Ancak kabul ediliş keyfiyeti, bizim istediğimizin aynı olmayabilir. Bazen bizim istediğimiz, bizim için hayırlı olmadığından, bir rahmet eseri olarak Cenab-ı Hak bize, istediğimizi değil de esas istememiz gerekeni ihsân buyurur. Bazen de duâmız âhiretimiz hesabına kabul görür.

DUA

4 Dua salat ü selamla bitirilmeli Duamızı yine salât ve selâmla bitirmeliyiz. Bu şekilde yaptığımız duayı adeta iki salavat arasına alarak Cenab-ı Hakk'a takdim etmiş olacağız.

5 Israrlı olunmalı dualarımızda ısrarlı olmalıyız. Bir kere istedikten sonra olmuyor diye tekrar istememek yanlıştır. Nitekim "İnsan, ben Allah'tan istedim de bana isteğim verilmedi demediği ve istemeye devam ettiği müddetçe, istediği kendisine verilir." hadis-i şerifi bu hakikati belgeler mahiyettedir.

6 Duamızı bitirdikten sonra "amin" demeliyiz. Bu kelime, "Allah'ım! Yaptığım duamı kabul eyle." anlamına gelir. Hadiste şöyle anlatıyor: Bir gece Rasulullah ile dışarı çıkmıştık. Dua eden bir adama rastladık. Allah Rasulü durup onu dinlemeye koyuldu. Sonra da şöyle buyurdu: "Eğer sonunu iyi bağlarsa, istediklerini hak eder." Cemaatten birisi, "Ey Allah'ın Rasulü! Duayı nasıl bitirmesi gerekir?" diye sorar. Allah Rasulü ise "Amin kelimesi ile. Eğer böyle bitirirse, istediği kendisine verilir." buyurur.

7 Sadece ihtiyaç ve sıkıntı anında değil, genişlik ve rahatlık içinde bulunduğumuz zamanlarda da dua etmeliyiz. Nitekim Efendimiz bir hadislerinde, "Kim sıkıntı ve güçlük içinde bulunduğu zamanlarda duasının kabul olunmasını isterse, bolluk ve mutluluk zamanlarında çok dua etsin." buyurarak bu hakikati dile getirmiştir. Kur'an-ı Kerim'de Allah, bize kendisine nasıl dua etmemiz gerektiğini ifade ediyor. "Allahümme" veya "Rabbena" ile başlayan bütün ayetler dua ayetleridir. Bu ayetleri okuyarak Rabb'imize dua edebiliriz. Bunun dışında dua kitaplarında "me'surât" diye geçen bizzat Efendimiz'in yaptığı duaları da yapabiliriz. Biz, haftada bir, "Dua ezberliyorum" köşesinde bu dualara yer veriyoruz.

8 Hadis-i şeriflerde duanın kabul edilmesine en elverişli vakitler olarak şu zaman dilimlerinden bahsedilir: Gecenin son üçte birlik kısmı. Farz namazların sonrası. Secde esnasında yapılan dualar. Hac veya umrede yapılan dualar. Ezan okunduğu vakit. Ezanla kamet arası. Yağmur yağdığı zaman. Kur'an hatminden sonra. Gözlerimiz iman hassasiyetiyle yaşardığı zaman. Bizi sadece Allah'ın gördüğü tenha yerler.

9 Yine hadislerde şu kimselerin yaptığı duaların red olunmayacağı haber veriliyor: Evine dönünceye kadar hacının ve gazinin duası. İyileşinceye kadar hastanın duası. Mü'min bir kimsenin, diğer mü'min kardeşi için gıyaben yaptığı dua. İftar edinceye kadar oruçlunun duası. Adaletli devlet başkanının duası. Babanın evladına duası. Esma-i Hüsna, salih ameller, peygamberler ve diğer büyük zatlar ile tevessül edilerek yapılan dualar. Misafirin ev sahibine duası. Mazlumun duası.

Dediydi, koduydu derken "dedikoducu" mu oldum?

"Biri evli, biri üniversite okuyan iki kızım var. İkisiyle anne-çocuk olmakla beraber aynı zamanda dost-arkadaş gibiyiz. Üçümüzün arasında çok güzel bağlarımız var. Birbirimize her konuda danışır, fikirlerini dinleriz. Kişisel problemlerimizi paylaşırız. Aramızda konuşarak, fikir üreterek çareler ararız. Genelde ben anne olarak tecrübelerim ve olgun düşüncelerimle onları yönlendiririm. Kızlarım bana danışacakları zaman konu olan kişinin sözlerini, davranışlarını aktarırlar. Bu kişiler aileden de olabiliyor, okul veya akraba çevresinden olabiliyor. Söz konusu olan kişilerin hak-hukuklarına dikkat ederek çözüm arıyoruz. Geçenlerde bizi yakından tanıyan bir akrabamız bana çocuklarımın yaptığı dedi-koduları dinlediğimi ve onların günahına ortak olduğumu söyledi. Çok şaşırdım, ben dedikodu dinlemiyorum. Gayem çocuklarımın sosyal hayatlarındaki sorunlarına yapıcı çözümler bulmalarına yardım etmek. Yoksa kim ne demiş, ne yapmış merak edip öğrenmek gibi bir kastım yok. İyi niyetime rağmen günah mı işliyorum?"

Yaratılış hikmeti bakımından yaratılmışların en şereflisi olan insan, İslâm dinini yaşamakla insanlar içinde en aziz duruma gelir. Müslüman için insanlar arasında aziz olmak çok önemli bir lütuftur. Ama bunu hak edebilmek için söz, düşünce ve hareketlerimizde çok dikkatli olmalıyız. Bizim emrimize sunulmuş olan bedenimizi doğru kullanırsak insanlığımızı yüceltmiş oluruz. Tersi olursa elbette sonuç da üzücüdür. Vücudumuzun azaları olan eller, ayaklar, gözler, kulaklar ve dil hayatımız içinde çok önemli yer tutar, işlevleri İslâmî olduğunda yaşantımız dünya ve âhiret için değer kazanır. Kur'ân-ı Kerîm'de Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"İyice bilmediğin bir şeyin arkasına düşme, çünkü, kulak, göz, kalp bunların hepsi yaptıklarından sorumludur."* *(el-İsrâ, 17/36)*, *"Ey iman edenler! Zannın bir çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Kiminiz de kiminizin arkasından çekiştirmesin. Sizden herhangi biriniz, ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O halde Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah tövbeyi kabul eden ve çok esirgeyendir."* *(el- Hücürât, 49/12).*

İslâm dini, insanın özel hayatının korunmasını bir hak olarak görmekte ve çok önem vermektedir. Kişiliğe saldırı olarak adlandırdığı gıybeti (dedi-kodu) yapanın ve söz getirip götürenin 'kul hakkı'nı ihlâl ettiğini bildirmektedir. Yüce Allah, kul hakkı konusunda alacaklı-verecekli olan kulların arasına da girmeyecektir. İşte bu nokta çok önemli; kul hakkını ihlâl eden kişi tövbe etmekle affa erişmez, ancak hakkını ihlâl ettiği kişiden özür dileyip, helâllik almadıkça. Yaşam içinde çeşitli insanlar ve onların davranış ve sözleriyle karşı karşıyayızdır. Bazen söylenenler karşısında şaşırır kalırız da bir söz çıkmaz ağzımızdan, bazen de kendimizi savunur, duruma hakim oluruz. Sonra bu olayı bir yakınımıza anlatmak, rahatlamak isteriz.

Dr. Jale Şimşek

Sıkıntıları aşabilmek, için "ehil" insanlarla problemleri paylaşmak ayrıdır, dedikodu ayrıdır.

Bu istek nefsimizden kaynak buluyorsa anlatacaklarımız gıybetten başka bir şey değildir. Ama sorunları kendimiz çözüme kavuşturamıyor ve bir akla, bir fikre ihtiyacımız varsa o zaman bilgili, tecrübeli ve sır saklayan emin bir kişiye olayı en doğru, abartısız ve duygularımıza kapılmayan bir şekilde anlatıp istişare ederek çözüm yolunu tespit etmeliyiz. Ancak bu şekilde davranmakla dinen yasaklanan gıybet ve koğuculuk, yani söz getirip götürmekten korunmuş oluruz. Dinimizin bu noktadaki amacı Müslüman'ın Müslüman'ı üzüp incitmesini, kişiliklerinin yaralanmasını önleyerek birlik ve beraberliğini sağlamaktır. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sas)'in bu konu ile örtüşen hadisi ile sözlerimizi noktalayalım: "Zandan sakının. Çünkü zan, sözün en yalanıdır. Ehl-i iman (iman sahibi) hakkında hissiyatınız ile muamele etmeyin, nefislerinize aldanıp öğünmeye kalkışmayın, birbirinize haset etmeyin, birbirinize buğz ve düşmanlık edip dargınlık edip dargın durmayın. Birbirinizden yüz çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun."

Çobançeşme Mh. Kalender Sk. No: 21 Y.Bosna/İstanbul

dr.can@zaman.com.tr

DR. CAN

Zarfım düz beyaz olduğu için mi okumadınız?

S.T - İzmit
İlk tanıştığımızdan bu yana derginizin sıkı takipçisiyim. Sağ olun yazılarınızla hem dertlerimize çözüm üretiyorsunuz hem de diğer şikayetlere baktıkça bize şükür ve ibret dersi veriyorsunuz. Hiç tanımadığımız ve görmediğimiz halde sanki yıllardır tanışıyormuşuz gibi geliyor. Son derece içten ve samimi yazılarınız için teşekkürler. Ben de cesaretle bir mektup göndermiştim. Sanıyorum zarf düz beyaz olduğu için kendini gösteremedi. Gerçi ben 1-2 sayıyı kaçırdım. Belki de orada yayınlandı bilmiyorum.

Dr. Can
Sevgili S.T. mektubunuzu isminizden hatırlamadım. Tüm mektup ve e-mailleri saklıyorum. Bakabilirim de. Ancak senin aracılığınla tüm okurlarıma birkaç mesaj göndermek istiyorum. Ayrıca layık olmadığım övgüler için müteşekkirim. Çok kibarsın. Tüm bu güzel işler Ailem ekibine aittir. Ben de onların arasında olmaktan şeref ve lezzet alıyorum.

Tüm okurlarıma ve Selda'ya!..

- Bana gelen bütün mektupları (zarf rengi ne olursa olsun) yalnız ben okuyorum. Tabii ki e-mailleri de. Her birini en az 3 kez ayrı renk kalemlerle okuyor ve istisnasız cevaplıyorum. (Türkiye'de ilk ve tek).
- Gecikmeler bu yüzden olmuyor. Yoğunluktan oluyor. Konu, şahıs, hatır, gönül değil kronolojik sıraya göre yayınlanıyor zira.
- Ancak bazıları bilgisayarda, bazıları PTT'de kaybolmuş olabildiği gibi (geliş ve gidişte) adres değiştiren ya da e-posta adresini kapatanlara, yanlış yazanlara, e-posta kutusunu boşaltmayanlara ulaşamıyoruz.
- Lütfen özellikle mektuplarınızın içine açık adresinizi, varsa telefonunuzu yazınız. Çok acil durumlarda sizi arayabilelim. Aksi takdirde % 2-3 oranında size geri dönemiyoruz.
- Yaşınızı, mesleğinizi, tahsilinizi belirtiniz ve mümkünse okunaklı yazınız. Yetersiz bilgi yetersiz çare demektir.
- İsim, problem, adres ve telefon hiçbir şekilde başkalarına verilmiyor. Doktor titizliğinde gizleniyor.
- E-postalarda da şehir belirtilirse çok iyi olur. Zira bazen yönlendireceğimiz kurum ve kuruluşlar oluyor, bilemiyoruz ki yakın mısınız, uzak mısınız?
- Sevgili Selda elimde 14. sayı yoktu. Ona bakamadım. Diğer sayılarda cevabın çıkmamış. Henüz sırada, (2-26 arası baktım) umarım basılıyordur. Ve yine umarım üstüne basılmıyordur). Sen yine de bir mektup daha gönder istersen. (Acil adresine yazacağım söz)

Tüm yurdumun güzel insanlarına sağlıklı ve sorunsuz günler.

DR. CAN

Mezhep farklılığı var, ne yapayım?

A.T. / Sivas

22 yaşında üniversitede okuyan genç bir kızım. Bir beyle yaklaşık bir yıldır gıpta edilecek, seviyeli ve kurallı, aynı zamanda evlilik niyetli (ciddi) görüşüyoruz. Benim için çok önemli birisi. Evlenip hayatımın sonuna dek beraber ve huzurlu yaşayacağıma inandığım bir aday. Ailesiyle de tanıştım. Onlar da aynı şekilde. Ancak şimdilerde müstakbel eşimin değişik bir mezhebe mensup olduğunu öğrendim. Bunun izdivacımız için sorun olup olmayacağını bilmek istiyorum. Teşekkürler.

Dr. Can

Değerli kızım. Allah'ımız, peygamberimiz, dinimiz ve kitabımız bir olduktan sonra birbirini seven iki insanın evlenip mutlu ve huzurlu bir yuva kurması kadar helal ve güzel bir şey olamaz. Hangisine tutunursanız ve hangisini biraz daha renkli bulursanız bulun tüm peygamber dostları yıldızdır ve tutunanlar kazanır. Onların yorumları, yaşamlarındaki küçük nüanslar olabilir; bu da dinimize daha geniş ve uygulamada daha rahat bir perspektif kazandırmıştır.

Türkiye sınırları içinde yaşıyorsak, TC vatandaşı isek nasıl birimiz Nevşehir yaylasında, birimiz Viranşehir mezraasında, diğerimiz Beyşehir Gölü havalisinde yaşasak ve yaşam tarzlarımızda ufak tefek de olsa değişikliğin önemli olmadığı gibi.

Peygamber'imizin üzerindeki küçük bir sivilceyi Hz. Aişe validemiz patlatınca Efendimiz (sas) abdestini yenilemiş. Bir alim "Tabii ki abdest aldı; çünkü bayana temas etti" bir diğeri de "Evet, abdest aldı; çünkü kan çıktı" şeklinde yorum yapmış. Şehirlerde, otobüslerde balık istifi giden insanlara biri, kırsal kesimde tarlada ve doğada eli kanayan insanlara da diğer karar, büyük bir kolaylık ve rahatlık kazandırmıştır.

Bu güzelliğin ve ince nüansın izdivaca ne zararı olabilir. Milli Takım'ımız dünya üçüncüsü "ulu" bir "soy"a sahip milletimiz başkanıyla, Güneş gibi açmasına sebep ve bizi "şen" olduran teknik adamıyla "ün" almış kahraman yardımcısıyla bu gerçek ortadayken ve ben bir GS'li olarak Rüştü, Sergen, Nihat ve Emre hayranıyken golü ister İlhan, ister Ümit atsın ne değişir... Eğer olay Hz. Ali'yi (ra) sevmek ise hepimiz ve tüm dünya Müslümanları gerçek bir Alevî'dir... Elbette her ülkede, her takımda, her işte, her dinde olduğu gibi mezheplerde de ifrat ve tefrite yönelen istisnalar vardır. Bu her yerde olur. Senin olayında durum tam tersi olduğuna göre, dinen, hukuken, ahlaken ve mantıken bu izdivaç doğrudur ve güzeldir. Ancak ailenizin bu konuda kesin, negatif tavrı varsa onları ikna etmek, makul izahlarla yavaş yavaş doğruyu söylemek sanırım en uygun yol olacaktır. Aksi halde başkasıyla yaptığınız bir evlilikteki en küçük bir sorunun vebali onları rahatsız edeceği gibi, rızalarını almadan yaptığınız izdivaç da sizleri huzursuz edecek, maddi-manevi yalnızlığa itecektir. Allah'tan kolaylıklar ve mutluluklar dilerim.